

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Disputationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

Disputatio LXII. De suscipientibus hoc sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

De suscipiendis hoc sacramentum, & de varijs
modis sumendi illud.

Dispu. 24. de
Eucharistia.

Xplicatis causis huius sacramenti priusquam ad eius effectus accedamus, oportet de suscipiente, quod est, subiectum, in quo sacramentum hoc operatur, nulla dicamus: similiter dicemus de usu, non ut in præceptum cadit, sed prout per illum applicatur sacramentum ad operandum: quamquam enim singulare sit in hoc sacramento, quod usus eius ab illius substantia distinguitur, tamē, ut supra disp. 42. dixi, habet se huiusmodi usus tantquam applicatio agentis ad passum: quia quæ hæc applicatio antecedit effectum, respectu cuius suscipiens est causa materialis, optime disputatio hæc in hunc locum cadit.

SECTIO I.

Quid sit, & quot modis fiat sumptio huius sacramenti.

Eucharistia
sumi potest
spiritualiter,
vel sacramentaliter
Hilarius,
Raban.
August.

Trident.

Ioann. 6.
1. Cor. 11.

Spiritualis
sumptio sa-
cramenti hu-
ius est per
votum vel
desiderium
ortum ex
viva fide.
Alenf.

Hæc quæstio disputatur ad Thom. q. 80. artic. 1. & alius Theologis dist. 9. ubi omnes cum Hilario lib. 8. Trinit. Raban. de Corp. & sang. Domini, cap. 2. 6. & August. varijs locis, quæ referuntur de Consecrat. d. cap. Quid est, cap. Qui manducat, cap. Qui discordat: & alijs distinguunt duplicem usum huius sacramenti: in sacramentalem & spirituales. Quam partitionem hæretici huius temporis reiciunt: quia errant in fundamento de reali Christi presentia in hoc sacramento: & ita solam spirituales Christi manducationem per fidem agnoscunt. Illam tamen diuisionem probauit Concilium Trident. sess. 13. c. 8. sess. 22. & sacramentalis manducatio euidenter colligitur ex facta Christi institutione huius sacramenti, & ex verbis eius, Ioan. 6. vt in superioribus ostensum est: & ex Paulo, 1. ad Cor. 11. Vt tamen, hæc diuisio, eiusque membra explicentur, oportet prius singulis alijs modis subdiuidere.

Secundo ergo spiritualis sumptio diuidi potest in spirituales tantum, & in spirituales & sacramentales simul. Priori modo spiritualis sumptio propriissime sumpta est, quæ fit per votum seu desiderium huius sacramenti, vt ex Concilio Tridentino sess. 13. colligitur: & ex usu omnium Theologorum, & præter citatos recte tractat Alenf. q. 43. membr. 3. Quia, vt vere ac proprie dicatur spiritualis usus sacramenti, oportet, vt ad ipsam Eucharistiam formaliter terminetur: cum autem non terminatur per actum corporis, sed per actum animæ, nullus est actus, qui hanc denominationem possit suscipere, nisi desiderium, & propositum: quia in actibus humanis solum propositum, vel desiderium efficax censetur aliquo modo actui externo æquiuale, quando hic exerceri non potest. Est autem obseruandum ex Concilio Tridentino sess. 13. cap. 8. non omne desiderium, seu propositum huius sacramenti censeri spirituales sumptionem eius, sed solum illud, quod ex fide viva proficitur: quia hæc non tantum dicitur sumptio spiritualis, quia spirituali actu seu modo fit, sed præcipue, quia parit fructum spirituales maioris vnionis cum Christo: hunc vero fructum non habet, nisi ex charitate oriatur. Quocirca, si quis in peccato existens desideret Eucharistiam sumere, ita vt in subiecto illius desiderij coniungat usum sacramenti cum statu, quem tunc habet: id est, si desideret sumere in eo statu, non solum non spiritualiter manducabit, sed etiam grauer peccabit. Si vero non ita componat obiectum, sed desideret sumere in meliori statu: actus quidem non erit malus, tamen non perueniet ad rationem spiritualis sumptionis propter rationem dictam, nisi fortasse ap-

pelletur sumptio spiritualis mortua, & secundum quid. Denique sciendum est, hoc desiderium seu votum haberi posse vel explicite, vel implicite, sicut in baptismo, & in alijs sacramentis contingit: nam vtroque modo potest desiderium ad hoc sacramentum terminari, vel in se & in particulari, vel in alio, & in communi: vt desiderando seruare omnia mandata Christi, vel omnibus modis vniri Christo. Vnde obiter colligitur, hanc sumptionem spirituales solum habere locum in lege Euangelica proprie: quia, sicut in illa solum institutum est hoc sacramentum, ita & omnis eius usus. Itaque illa spiritualis manducatio antiquorum Patrum, quam late explicat August. tract. 2. 6. in Ioan. ex illo 1. Corinth. 10. 4. Omnes eandem escam spirituales manducauerunt: non est proprie spiritualis manducatio huius sacramenti: quia illi sane non desiderabant sumere hoc sacramentum: sed est figurata & materialis manducatio: nam quia illæ desiderabant CHRISTVM in illis sacramentis præfiguratum, illum spiritualiter manducasse dicuntur: & similiter omnis vnio cum Christo, vel desiderium CHRISTI, solet dici spiritualis sumptio huius sacramenti: large tamen ac materialiter: quia Christus res est huius sacramenti, vt supra disput. 2. late dictum est. Vnde tandem colligi potest multiplex diuisio spiritualis manducationis: sed illa est præcipue notanda ad tollendam æquiuocationem: quod alia est spiritualis manducatio Christi absolute: alia vero Christi in hoc sacramento, seu ipsius Eucharistia: quam supra indicauimus quæstion. 73. & optime eam tractat Palud. dist. 9. disput. 1. Prior enim fit per fidem & charitatem, & absolute terminatur ad Christum secundum se: & ideo omni tempore fuit necessaria: posterior vero terminatur proprie ad hoc sacramentum, & ad usum eius: estque proprie ad usum eius, vt dixi.

Sed quæri potest circa hanc sumptionem pure spirituales, an habeat fructum præter omne meritum operantis, hæretici enim nostri temporis dicunt, non esse minus fructuosam, quam si cum sacramentali coniuncta sit: vt refert Holius libr. 1. contra prolegomena Brentij. Qui error damnatur in Trident. sess. 13. cap. 8. & Can. 8. & a Diuo Thoma refellitur quæstio. 80. artic. 1. ad 3. Quæ censura intelligenda est fieri in eos, qui negant sumptionem sacramentalem aliquid addere merito operantis: nam hæc est aperta hæresis contra efficaciam sacramentorum. Aliter vero posset quis opinari, sacramentum esse adeo efficax, vt non solum re ipsa susceptum, sed etiam solo animo & desiderio applicatum, habeat sacramentalem efficaciam: & non est tam aperta hæresis: quia non desuerunt Catholici, qui dicerent, hoc sacramentum hoc modo operari: saltem in extrema necessitate: vt quando egrotus non potest sacramentaliter sumere: præsertim quando petit adorat, ac venerat sacramentum: vt referunt Soto d. 12. q. 2. art. 1. Ledesin. q. 22. art. 4. Alij vero dixerunt, sacramentum operari quidem hoc modo gratiam aliquam maiorem, quam respondeat merito operantis, non tamen tantam, quantum conferret sacramentaliter sumptum, nec tam proprie ex opere operato: quia non per efficientiam physicam: & ita sentit Ledesin. Sed hæc omnia sunt falsa & improbabilia, & aperte contra Diuum Thomam supra, Alenf. qu. 41. membr. 3. artic. 3. & contra rationem quia promissio effectus sacramentalis non est facta desiderio, sed manducationi. Item, quia si quis prius desideret sacramentum, & postea re ipsa sumat, non minorem effectum sacramentalem recipiet in re, quam si antea non desiderasset, si cætera sint paria: signum est ergo, sacramentum nihil prius contulisse, ratione desiderij, alioqui idem sacramentum plures conferret effectus eiusdem rationis ex opere operato. Ex quo vltimius inferri potest: si quis post susceptum sacramentum

rum gaudeat, & delectetur in consideratione sumptionis, inde etiam novum obtinere effectum ex opere operato, quia non est minus efficax sacramentum susceptum, quam suscipiendum, neque actus minus bonus gaudium, quam desiderium, de qua re plura diximus in simili quaestione agentes de baptismo. Quocirca, quado Trid. supra dicit: illos, qui voto coelestem panem edunt sine viua, que per dilectionem operatur, fructum eius & utilitatem sentire, non est intelligendum de fructu ex opere operato, sed merito operantis, quod dicitur fructus huius sacramenti, vel obiective, quia ex illius desiderio & amore percipitur, vel generali quadam ratione, quatenus omnis unio per gratiam dicitur effectus huius sacramenti quia est effectus Christi, qui in hoc sacramento continetur.

Tertio rursus dividitur sacramentalis sumptio, in sacramentalem tantum, & spiritualem & sacramentalem simul, & ita pericitur trimembris diuisio, quam tradit Trid. dicto c. 8. & intelligitur bimembris, quia posuit D. Th. hic, art. 1. qui in hoc sensu locutus videtur. Ut vero explicetur diuisio, oportet aduertere, sumptionem sacramentalem omnino sumi interdum materialiter, pro quacunque sumptione sacramenti, etiam si fiat sine propria cognitione eius, ut quae fit à bruto animali, vel ab homine existimante hostiam non esse consecratam, & de hac manducatione in hoc loco non est sermo: quia, ut dixit D. Th. est veluti per accidens: unde impropiissime dicitur usus sacramenti, ut sacramentum est; interdum vero contingere potest, ut sacramentum hoc sumatur intentione & cognitione, tamē ab homine incapace effectus illius, ut quando sumitur ab homine non regenerato per baptismum, & haec etiam sumptio censetur materialis, quia per illam non applicatur sacramentum, ut sacramentum est, subiecto sibi proportionato. Sacramentalis ergo sumptio proprie ac formaliter dicitur, realis manducatio sacramenti Eucharistiae, cum aliqua intentione sumendi illud in subiecto capaci & proportionato. Nam sicut in aliis sacramentis, quae consistunt in usu, capacitas & intentio sumendi, sunt de necessitate sacramenti, ita hic sunt de necessitate sumptionis sacramentalis proprie dictae: & sicut in aliis sacramentis, in adultis requiritur propria intentio formalis, vel virtualis, explicita, vel implicita, in paruulis vero sufficit intentio Ecclesiae, ita etiam hic, ut inferius dicemus. Haec igitur sacramentalis sumptio, si fiat sine fructu spirituali, dicitur sacramentalis tantum, si vero fiat cum fructu, dicitur etiam spiritualis, siue ita determinetur ab effectu, siue ab situ, & dispositione, cum qua fit. Quocirca, sicut potest manere sacramentum sine effectu, vel debita dispositione, ita potest esse in praesenti sumptio sacramentalis tantum sine spirituali. Hic vero inquiri poterat de sumptione, qua Christus seipsum communicauit, an dicenda sit sacramentalis tantum, vel simul spiritualis, sed de hoc dicitur infra.

Ex quibus ultimo concluditur, sacramentum hoc perfectius applicari quam reliqua, quae in exteriori visu alicuius elementi consistunt: in aliis enim applicatio fit per solum externum contactum, hic vero fit per internam sumptionem, & vitalem actionem, & quodammodo per gustum, qui est sensus perfectior, quam tactus, & ita applicatio est proportionata sacramento, quod perfectius est, & per modum cibi sumitur, ut latius tractat Durand. d. 9. q. 1.

SECTIO II.

Vtrum soli homines possint hoc sacramentum manducare.

Hae quaestio per se est facilis, & fere in superioribus exposita, & ideo breuissime expediri potest. Primo ergo certum est, homines posse hoc sa-

cramentum manducare, nomine sacramenti non solum species intelligendo, de quibus experientia notum est, sed etiam corpus Christi, de quo dicitur: Nisi manducaueritis carnem filii hominis, &c. quia ad hoc est institutum hoc sacramentum, ut ab homine manducetur Christus Dominus, & per hoc sacramentum in nobis fit, & nos in ipso: ut huic excludatur error dicentium, discedere corpus Christi statim ac ori admouetur, qui bis in superioribus impugnat est.

Secundo est certum, hoc sacramentum non posse sumi à creaturis homine superioribus, haec enim non sunt nisi Angeli: Angeli autem non habent corpora, ut corporaliter manducare possint. Dices, possibile est assumere corpora, & in eis manducare. Respondetur, etiam in assumptis corporibus non proprie manducare, quia motus ille, prout est in corpore, non est vitalis actio, illa ergo non esset proprie sumptio sacramenti, sed quaedam alia mutatio localis. Loquimur autem de sumptione sacramentali, nam spiritualiter interdum dicuntur Angeli manducare Christum, quatenus ei per charitatem ununtur: quamquam neque hoc modo possint spiritualiter sumere hoc sacramentum proprie loquendo, quia, cum non sint capaces sacramenti, non possunt habere votum, aut desiderium eius.

Creatura homine superioris non possunt Eucharistiam manducare.

Tertio est certum, inferiores creaturas homine, vel omnino non posse, vel saltem non proprie & sacramentaliter posse sumere hoc sacramentum. Patet, quia, quae non viuunt, nullo modo possunt sumere, cum non possint comedere, & hinc fit, corpus hominis mortuum, iam non esse capax huius sacramenti: quae autem viuunt, & comedere possunt, licet materialiter valeant species sacramentales, & consequenter corpus Christi, manducare, ut in superiore disput. 55. traditum est: non tamen formaliter, seu sacramentaliter, ut ex praecedente sectione constat. Quocirca sententia quorundam Catholicorum, qui absolute negant bruta manducare corpus Christi, ut Valde. to. 2. ca. 60. & aliorum vel omnino reiicienda est, vel pie explicanda. Nam certum est, species sacramentales posse à bruta manducari, & comedi, sicut alii panem, ut experientia constat, & in hoc fingere aliquod miraculum, est vanum, & sine fundamento. Deinde etiam est certum, corpus Christi non discedere, sed intrare, quo intrant species, quia, cum manducatio solum importet motum localem, proprie conuenire potest, & denominare corpus Christi, iuxta principia supra posita, & hoc sensu erroneum esset negare, bruta manducare corpus Christi, saltem materialiter. Pie vero exponi possunt illi authores, quod hoc negant, solum quia illa sumptio formaliter & ex intentione sumentis, non est sacramentalis.

Creatura homine inferioris non possunt sacramentaliter sumere nequeunt Eucharistiam.

Valde.

SECTIO III.

Vtrum omnes homines adulti possint recipere hoc sacramentum.

Ex his hominibus, quidam sunt baptizati, alij non: quidam iusti, vel re ipsa, vel in existimatione & conscientia sua, cum dispositione aliqua ad iustitiam sufficiente, alij sunt peccatores, id est, qui in statu peccati permanent, nec satis disponuntur, ut ab illo mudentur etiam per sacramentum: ita enim nunc hac voce utemur. Rursus ex parte sumptionis distinguere possumus sacramentalem tantum à ea, quae simul spiritualis est.

Dico primo, Homines peccatores accipere possunt Eucharistiam sacramentaliter, non vero spiritualiter. Haec posterior pars constat ex dictis de effectu: prior vero pars est de fide. Circa quam aliqui oium errauerunt, ut supra disput. 17. & 23. annotauimus.

Eucharistiam potest sumi sacramentaliter à peccatore homine.

Valdens.
Cassio.
Orig.

mus & videre licet in V Valdensi tom. 2. capit. 60. Cas-
stro verb. Eucha. haereti. Cui errori videtur fauere
Orig. Math. 16. circa id: Non quod intrat per os, vbi
inquit: malos non accipere Verbum incarnatum, nisi
exponatur de sumptione spirituali, sicut exponenda
sunt alia Sanctorum testimonia, quae statim indica-
bimus. Sed conclusio posita est de de, vt constat ex 1.
ad Cor. 11. Qui aut manducat & bibit indigne, iudici-
um sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus
Dñi. Ridicula n. est interpretatio haereticorum dic-
tium: manducare indigne, qui manducat externa si-
gna, & ineptum se praebet ad manducandum corpus.
Paulus n. expresse dicit, manducare indigne totum sa-
cramentum, non diiudicando illud, nec se disponendo
iuxta dignitatem eius, & ita exponunt Chrysofom.
Ambrosi. Ansel. D. Thom. deniq; omnes Graeci & La-
tini. Praeterea Chrysofom. Homil. 83. in Math. 45. in
Ioan. Origenes Homili. 2. in Psalm. 37. Hierony. Ma-
lach. 1. & alii Sancti, qui hanc veritatem docent, hoc
eodem testimonio nituntur. Augusti. libro. 1. contra
Crescon. capi. 25. in fi. libr. 2. cont. literas Petil. c. 47. &
epi. 120. ca. 27. & li. 5. de bapt. c. 8. Corpus (inquit) Do-
mini, & sanguis Domini erat illis, quibus dicebat Ap-
ostolus, manducat & bibit indigne, &c. Et hinc Cy-
ser. de Coena Dñi, inquit: In sceleratum os panis san-
ctificans introiit: Hinc et Hier. lib. 2. con. Iouin. ver-
sus finem: Aequaliter, omnes corpus Christi accipim;
quamq; pro accipiendum meritis diuersum fiat, quod
vnum est. Hinc denique Ecclesia canit: Sumunt boni
sumunt mali, forte tamen in aequali, vita vel interit.
Ratio sumenda est ex illo principio supra posito, cor-
pus Christi manere sub speciebus, quamdiu species
panis manent: nam hinc manifeste sequitur, pecca-
tores, dum sumunt species, sumere corpus Christi. De-
inde caetera sacramenta rata sunt, etiam cum ab ini-
quis suscipiuntur, si nihil essentiale illi desit, ergo &
hoeratum permanet, etiam si ab iniquo sumatur:
quia propter hanc causam nihil essentiale illi deest.
Praeterea hoc sacramentum ratum est, etiam si ab in-
iquo Sacerdote fiat: ergo eadem ratione ratum du-
rabit, cum ab illo sumitur. Ad haec alias daretur oc-
cassio erroris supra impugnati, Eucharistiam vere
non confici, quando ab iniquo sumenda est, & ita pen-
deret consecratio a futuro euentu, & omnia essent
ambigua, & incerta, nec posset aliquis certius crede-
re, se accipere Christum, quam se esse iustum. Certum
ergo est, omnes quantumuis peccatores, reuera acci-
pere corpus Domini sacramentaliter: quod tam de
baptizatis, quam de non baptizatis verum est aliquo
modo, propter principium supra possum, quamquam
sit aliquod discrimen in formalitate sumptionis, vt
sic dicam, & in aptitudine seu capacitate, respectu
sumptionis, spiritualis, iuxta dicta in 1. sectio. & quae
statim subiiciam. Quo circa, si apud Augustinum, vel
alium Patrem interdum reperitur, peccatores non
sumere rem huius sacramenti, seu non vere illud su-
mere, intelligendi sunt & de re tantum sacramenti
quae est graria, & de spirituali sumptione seu fructuo-
sa, & quae animam reficiat, & ita intelligendus est Aug.
tract. 28. & 29. in Ioan. & ser. 2. de verbis Apost. & l. 22.
de Ciuit. Dei, c. 25. & saepe alias.

Aug.

Omnes ho-
mines adulti
baptizati
& iusti pos-
sunt sumere
Eucharistiam
& sacramen-
taliter & spi-
ritualiter per
se loquendo.

Dico secundo: Omnes homines adulti baptiza-
ti iusti, possunt recipere hoc sacramentum sacramen-
taliter & spiritualiter, loquimur per se, seclusis aliis
impedimentis corporis, & ita est conclusio certa, &
per se clara: quia, quod pertinet ad sumptionem sa-
cramentalem, a fortiori constat ex dictis de pecca-
toribus, & ex dictis supra de permanente duratione
Christi sub speciebus: quod vero pertinet ad spiri-
tuale sumptionem, constabit ex dicendis infra de
effectibus. Solum potest esse difficultas de amentis
seu phreneticis, sed haec facile expeditur ex dic-
tis, & dicendis sectione sequente. Nam, si sint amen-
tes perpetui non reputantur adulti, sed tamquam
infantes, si autem prius habuerunt rationis usum, de

illis iudicandum est iuxta illum statum, in quo inue-
ti sunt, quando iudicio rationis amiserunt. Vnde si
tunc erant iusti, habebant virtutem huius sacramen-
ti voluntatem, & ita sunt capaces illius. An vero ex-
pediat illis conferre, alia quaestio est, infra tractanda
cum D. Tho. q. 80. art. 9.

Vnica tantum superest dubitatio de hominibus Da-
iustis non baptizatis, vt sunt Catechumeni, an for-
maliter & proprie sint capaces sacramentalis & spi-
ritualis sumptionis huius sacramenti. Nam Mart. in
4. quaest. 6. artic. 2. dicit, in casu necessitatis Catechu-
menum suscipere hoc sacramentum, vnde sentit, tunc
eum recepturum propertissime sacramentaliter &
spiritualiter hoc sacramentum: alioquin non posset
sine graui peccato illud sumere. Et huic sententiae vi-
detur fauere Innocent. in cap. Veniens, de baptismo:
expresse enim dicit, Eucharistiam sumi posse a non
baptizatis.

Sed haec sententia singularis est, & aliena à princi-
piis receptis ab omnibus Theologis: baptizatus e-
nim est ianua sacramentorum, & Ecclesiae, & per
illum recipit homo characterem, qui est potentia ad
recipiendum sacramenta, & effectum eorum: qui ergo
non habet hunc characterem, non est capax alicuius
sacramentalis effectus, & consequenter neque sum-
ptionis proprie sacramentalis vel spiritualis. Quo-
circa, sicut, qui caret caractere Orcinis, quantum-
uis sit iustus non potest concipere hoc sacramentum:
quia ille character est veluti potentia actiua illius ef-
fectus, ita neque, qui caret baptizati caractere, est
capax huius sacramenti praedicto modo: quia ille
character est quasi potentia passiva caeterorum sa-
cramentorum. Ac denique sicut homo non genitus
seu productus, non capax est cibi & nutrimenti, ita
neque homo non regeneratus per baptismum, est
capax huius sacramentalis cibi: quamquam ergo hi
Catechumeni, quatenus comedere possunt, possunt
etiam velut materialiter sumere hoc sacramentum,
non tamen proprie sacramentaliter, id est, cum or-
dine ad spirituale sumptionem. Innocentius autem
in d. cap. Veniens, non scripsit illa verba, docen-
do, sed disputando, vnde ex resolutione totius capi-
tis potius nostra sententia confirmatur: concludit
enim ante baptismum, sacramenta caetera non esse
valida. Deinde intelligi potest de sumptione mere
materiali ac fructuosa, sicut ibidem ait, ante bap-
tizatum esse homines capaces coniugii: quod est verum
materialiter in ratione contractus, non autem for-
maliter in ratione sacramenti.

SECTIO IV.

Utrum infantes possint hoc sacramentum suscipere.

Mittamus in primis sumptionem pure corpora-
lem seu materiale, quia certum est, si possint
comedere, posse etiam hoc modo sumere: omittere
praeterea sumptionem pure spirituale, quae fit per
propositum seu desiderium, quia huius paruuli non
sunt capaces: vnde, licet dicatur interdum ab Aug. &
Diuo Thoma spiritualiter manducare hoc sacra-
mentum, late ac metaphorice intelligendum est, vel quia
per baptismum spiritualiter vnionem Christo, &
corpori eius, vel quia per habituale iustitiam, quae
in baptismo recipiunt, censentur appetere perfectam
vnionem cum CHRISTO, & habere ius ad hoc
sacramentum, & veluti voluntatem sumendi illud,
vt notarunt Caiet. q. 73. ar. 3. Palacios dist. 9. disp. 2.
Omittere rursus paruulos non baptizatos, de quibus
eadem ratio est, quae de adultis: est igitur quaestio
de baptizatis infantibus, sub quibus perpetuo ame-
ntes comprehenduntur, & de sumptione proprie sa-
cramentali & spirituali simul, seu quae propter spiri-
tuale fiat.

Prima

1. Sententia. Prima sententia est, infantes non esse capaces huius sacramenti. Teneat Maior diff. 9. ad. 2. Petrus Soto lect. 8. de Eucharist. Cather. opus. de Commun. paruul. & Dominicus Soto, in hanc partem est propensus; vide illum: potest tribui Caietano quaest. sequente, qui ad effectum huius sacramenti requirit actualem deuotionem, cuius paruuli non sunt capaces. In hanc sententiam inclinatur Alenf. q. 49. mem. 5. Gabr. d. 9. q. 2. arti. 3. dub. 4. & Palud. q. 4. in fine. Sed hi solum dicunt non esse dandam Eucharistiam paruulis. Fundamentum praedictae sententiae est, quia hoc sacramentum est cibis spiritualis; ergo est accommodatum ijs solummodo, qui possunt actus spiritualis vitae exercere, quod paruuli non possunt. Et confirmatur ex illo 1. ad Corinth. 22. probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, &c. ergo, qui se probare non potest, nec de illo pane edere potest. Confirmatur denique ex vsu Ecclesiae, quae non dat paruulis hoc sacramentum: datura autem esset, si existimaret illis futurum esse vitale.

2. Sententia. Secunda sententia est, infantes esse capaces huius sacramenti proprie ac spiritualiter. Teneat Soto d. 2. q. 2. artic. 9. Ledef. q. 31. artic. 9. dub. 5. Vic. num. 84. Cordub. lib. 1. q. 8. Alenf. lib. 2. de Euchar. ca. 37. insinuant Ruar. art. 15. Hostius in Confes. ca. 40. Fundamentum esse potest, quia sacramentum confert gratiam non ponentibus obicem: sed hi paruuli non ponunt obicem: & corporaliter vere manducant, vt suppono, vel, si sint tam paruuli, vt manducare non possint, saltem possunt bibere: ergo, si manducant, vel bibant, recipient effectum, & consequenter manducabunt proprie ac spiritualiter. Secundo ex vsu Ecclesiae, qui est interpres institutionis Christi: constat enim fuisse consuetudinem in multis Graecis, & Latinis Ecclesijs, vt Eucharistia daretur infantibus ante usum rationis: id approbantibus sanctissimis, pariter & doctissimis Episcopis, vt constat ex Dionysio cap. 2. de Ecclesiast. Hierarch. par. 2. & 3. nam hec Diuus Thomas quaest. 80. artic. 9. eum interpretetur loqui solum de adultis, tamen ibi Dionysius in communi loquitur de baptizatis, quibus dicit, solitam fuisse dari Eucharistiam statim post baptismum & sacram vnctionem, quod etiam refert Iulian. apol. 2. in fine. Cyprian. lib. 2. epist. 3. Ambros. libro de myst. cap. 8. Praeterea idem Dionysius cap. 7. par. 3. sub finem, nullam videtur expositionem admittit: et sic enim ait, Illud vero, quod pueri quoque, qui nodum possunt intelligere diuina, sacri baptismatis, altissimorumque communionis sacrosanctae signorum participes fiant, videtur quidem profanis irridendum. Et infra: Tradit autem puero sancta mytheria Pontifex: vt nutriatur in ipsis, neque vitam aliam habeat, nisi hanc, quae diuina inspicit semper, & quae huiusmodi sancta communione proficiat. Praeterea Cyp. Ji. de laps. narrat miraculum, quod accidit: puella, cui datum esset sacramentum, illud trahere non potuit: quia idolo hyta prius manducauerat: & aperte supponit: illam non habuisse usum rationis, neque peccasse in illo facto. Cuius et videtur meminisse Aug. Ep. 23. ad Bonif. quietiam ep. 107. aperte dicit, infantes Eucharistiam manducasse: idem significat lib. 4. de Trinit. c. 10. & clare lib. de Ecclef. dogm. c. 62. Omitto alia testimonia, quae afferri possent ex libro contra Pelagian. quia illa possunt facile exponi de maducatione spiritali, seu metaphorica, quae fit per baptismum. Ad haec, optimus locus apud Clement. lib. 8. Const. 20. vbi dicit, pueros solitos esse communicare cum plebe: pueri enim proprie appellari videntur, qui nondum ratione vtuntur: & eadem consuetudo insinuat in Concilio Tolet. II. cap. 1. cum dicitur, eum, qui ob infirmitatem, necessitatem, mentis incapacitatem, vel infantiam, susceptam Eucharistiam cuomuerit punitendum non esse: supponit ergo, solere infantes sumere Eucharistiam, non potest ergo negari hanc consuetudo: quam

uis in tota Ecclesia suscepta non fuerit, nec fortasse fuerit admodum frequens & generalis, cum maior illius mentio apud veteres non reperitur. Illa vero consuetudo prudens fuit eo tempore, quod aperte colligitur ex Concilio Trid. sess. 2. cap. 4. dicente, eos Patres pro sui temporis ratione probabilem causam sui facti habuisse. Quamobrem admittendum non est, illos Patres non tam consuetudinem illam seruasse, quam tolerasse: quia non poterant plebi resistere: hoc enim, & repugnat Concilio, & in se innouit repugnantiam: quia haec ipsa tolerantia supponit consuetudinem. Reuocemus ergo rem ad primam originem, quando illa consuetudo introduci coepit: non est enim verisimile, quod ceperit introduci propter plebis perturbationem & seditionem: nulla enim huius rei mentio in veterum monumentis habetur: imo Dionys. dicit solos profanos irridere solitos illum morem. Adde non debuisse sanctos Patres, consuetudinem illam non solum permittere, sed etiam obseruare & exsequi, propter populi tumultum, si sancta & licita non esset: non esset autem honestum, dare sacramentum infantibus, nisi formaliter, & spiritaliter essent capaces illius, & fructus eius. Respondent aliqui, potuisse dari solum, vt propter Christi praesentiam & contactum, quodammodo sanctificarentur, & contra demonum insidias munirentur. Sed hoc non placet: tum quia sacramentum per se est dandum propter suum primarium effectum, & non alias: tum etiam, quia vel ille effectus erat ex opere operato, & sic, quae ratione vnus admittitur, potest admitti alius: vel solum propter imperationem: vel alio modo: & ad hoc non erat necessaria manducatio, sed sufficere poterat, vel oratio: vel ad summum, exterius contractus: vel praesentia in templo, vbi adest Christus: vel quid simile: tum denique, quia, si id esset verum, potuisset etiam dari catechumenis, quod nunquam in Ecclesia factum esse legimus. Alij tandem dicunt, veteres Patres introduxisse illam consuetudinem: quia, vel existimabant, vel dubitabant, an sacramentalis maducatio Eucharistiae esset paruulis necessaria ad salutem, vt late tractat Claud. rep. 6. c. 7. Sed haec ratio primo supponit, illam consuetudinem de se non fuisse rationabilem, sed solum ob ignorantiam: quod non est consentaneum Concilio Trident. Deinde ex illamet existimatione sequitur, illos credidisse, hoc sacramentum esse fructuosum paruulis: cur enim arbitrarentur esse necessarium, quod non existimabant esse fructuosum? Non videtur ergo dubium, quin iudicauerint, Eucharistiam dare gratiam infantibus, & ideo illis eam dedisse: quod aperte fere verbis docet Dionysius supra. Tertio est ratio a priori, quia in illis habet locum promissio Christi: Qui maducat me, viuet propter me, & in me manet, & ego in eo. Dices, paruulos non posse maducare spiritaliter, sed in primis haec verba Christi de corporali manducatione intelliguntur, & propter illa promittitur spiritalis: hoc autem modo pueri possunt spiritaliter manducare. Deinde spiritalis maducatio actualis, non est necessaria: habitualis autem etiam in pueris locum habet. Denique sacramentum Confirmationis dat suum effectum paruulo, cur ergo non etiam Eucharistia? quia infans non minus potest nutrir, quam augeri: nec pro tempore magis indiget auxilio, vt nondum profiteatur, aut hostibus fidei resistat, quam deuotione & dulcedine Eucharistiae: neutrius enim est capax pro illo statu. Simile argumentum fieri potest de sacramento Ordinis, quod iuxta probabilem sententiam datum paruulis, ratum est.

Quocirca haec posterior sententia est sine dubio probabilior: habet enim maius auctoritatis pondus, & rationis. Vnde ad fundamentum alterius respondetur, hunc cibum nutrire conuertendo alitum in se: & ideo, vt suum effectum conferat, satis est, vt ab eo, qui

Trident.

Claudio.

Infantes capaces sunt Eucharistiae, non modo, proprie ac spiritaliter.

eo, qui uiuit spirituali uita, comedi possit. Paulus autem in citato loco de adultis loquitur, de infantibus autem satis est, quod Ecclesia illos probet, si post baptismum uelit illis Eucharistiam conferre.

Ob rationabiles causas Ecclesia nunc denegat, ut paruum uel Eucharistiam.

Quod uero Ecclesia hoc nunc non faciat, non est, quia paruuli sunt incapaces, sed quia hoc nunc magis expedit ad decentiam & reuerentiam sacramenti, quae aliquali uirtuti paruulorum praeferenda est. In principio enim Ecclesiae, quando minor erat fidelium numerus, facilius poterant uitari incommoda, quibus illa consuetudo exposita est: postmodum uero, crescente numero fidelium, & praesertim, cum refrigerente charitate, minori cura ac diligentia sacramenta administrarentur, non potuerunt huiusmodi pericula alia ratione conueniente uitari: & ideo merito Ecclesia contrariam consuetudinem amplexa est: de qua re iterum redibit sermo, cum de praecipuo communionis agemus.

QVÆSTIO LXXIX.

De effectibus Sacramenti Eucharistiae, in octo articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de effectibus huius sacramenti.

Et circa hoc quaeruntur octo.

- Primo, utrum hoc sacramentum conferat gratiam.
- Secundo, utrum effectus huius sacramenti sit adeptio gloriae.
- Tertio, utrum effectus huius sacramenti sit remissio peccati mortalis.
- Quarto, utrum per hoc sacramentum remittatur peccatum ueniale.
- Quinto, utrum per hoc sacramentum tota poena peccati remittatur.
- Sexto, utrum hoc sacramentum homines praeseruet a peccatis futuris.
- Septimo, utrum hoc sacramentum profit alijs, quam sumentibus.
- Octauo, de impedimento effectus huius sacramenti.

ARTICVLVS I.

Utrum per hoc sacramentum conferatur gratia.

Inf. ar. 4. c. 1. q. 2. ar. 8. q. 1. ad 2.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod per hoc sacramentum non conferatur gratia. Hoc enim sacramentum est nutrimentum spirituale. Nutrimentum autem non datur, nisi uiuenti. Cum ergo uita spiritualis sit per gratiam, non competit hoc sacramentum, nisi habenti gratiam. Non ergo per hoc sacramentum conferatur gratia, ut primo habeatur: similiter etiam nec ad hoc, quod augetur, quia augmentum spirituale pertinet ad sacramentum confirmationis, ut dictum est.

Quaest. 72. a. 1. c. 7.

Non ergo per hoc sacramentum gratia conferatur. 2. Praeterea, hoc sacramentum conferatur, ut quaedam spiritualis refectio. Sed refectio spiritualis magis uidetur pertinere ad usum gratiae, quam ad gratiae collationem. Ergo uidetur, quod per hoc sacramentum gratia non conferatur.

q. 74. a. 2. c. 76. a. 2. ad 1.

3. Praeterea, sicut supra dictum est, in hoc sacramento corpus Christi offertur pro salute corporis, sanguis autem pro salute animae. Sed corpus non est subiectum gratiae, sed anima ut in secunda parte habitum est. Ergo ad minus, quantum ad corpus, per hoc sacramentum gratia non conferatur.

1. 2. q. 110. a. 4.

Sed contra est, quod Dominus dicit Ioan. 6. Panis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi uita. Sed uita spiritualis est per gratiam. Ergo per hoc sacramentum gratia conferatur.

Respondeo dicendum, quod effectus huius sacramenti debet considerari primo quidem & principaliter ex eo, quod in hoc sacramento continetur, quod est Christus, Qui sicut in

mundum uisibiliter ueniens contulit mundo uitam gratiae (secundum illud Ioan. 1. Gratia & ueritas per Iesum Christum facta est) ita in hominem sacramentaliter ueniens, uitam gratiae operatur, secundum illud Ioan. 6. Qui manducauit me, uiuet propter me. Vnde & Cyrillus dicit: Uisus faciem Dei Verbum, ueniens seipsum proprie carni, secessit ipsam uisificatam: decebat enim cum nostris quodammodo uniri corporibus per sacram eius carnis & pretiosum sanguinem; quae accepimus in benedictionem uisificatam in pane & uino. Secundo consideratur ex eo, quod per hoc sacramentum representatur: quod est passio Christi, sicut supra dictum est. Et ideo effectum quem passio Christi fecit in mundo, hoc sacramentum facit in homine. Vnde super illud Ioan. 18. Continuo exiit sanguis & aqua, dicit Chrysostomus: Quia hinc suscipimus principium sacrae mysteria, cum accipimus ad tremendum calicem, ut ab ipsa bibiturus Christi comesta, ita accedas. Vnde & ipse Dominus dicit; Matth. 26. Hic est sanguis meus, qui pro uobis effundetur in remissionem peccatorum. Tertio consideratur effectus huius sacramenti ex modo, quo traditur hoc sacramentum: quod traditur per modum cibi & potus. Et ideo omnem effectum, quem cibis, & potus materialis facit, quantum ad uitam corporalem (quod scilicet sustentat, auget, reparat, & delectat) hoc totum facit hoc sacramentum, quantum ad uitam spirituales. Vnde Ambrosius dicit in libro de sacramentis: iste panis est uita aeterna, qui anima nostrae substantiam sicut. Et Chrysostomus dicit super Ioan. Praestat se nobis desiderantibus, & palpare, & comedere, & amplecti. Vnde & ipse Dominus dicit Ioan. 6. Caro mea uere est cibus, & sanguis meus uere est potus. Quarto consideratur effectus huius sacramenti ex speciebus, in quibus traditur hoc sacramentum. Vnde Augustinus dicit: Dominus non ster corpus, & sanguinem suum in eis rebus commendat, quae ad unum aliquid rediguntur ex multis: namque aliud scilicet panis, ex multis granis in unum constat, aliud scilicet uinum, in unum ex multis acinis constituit. Et ideo ipse abbi dicit super Ioan. 6. Hoc sacramentum pietatis, & signum unitatis, & uinculum charitatis. Et quia Christus & eius passio, est causa gratiae, & spiritualis refectio, & charitas sine gratia esse non potest, ex omnibus praemisissis manifestum est, quod hoc sacramentum gratiam conferat.

Ad primum ergo dicendum, quod hoc sacramentum ex seipso uirtutem habet, gratiam conferendi, nec aliquis habet gratiam ante susceptionem huius sacramenti, vel nisi ex aliquo uoto ipsius, vel per seipsum, sicut adulti, vel uoto Ecclesiae, sicut paruuli sicut supra dictum est. Vnde ex effectus uirtutis ipsius, quod est, quod etiam ex uoto ipsius aliquis gratiam consequatur, per quam spiritualiter uiuificatur. Respondeo igitur, ut cum ipsum sacramentum realiter sumitur, gratia augetur, & uita spiritualis perficitur. Aliter tamen, quam per sacramentum confirmationis, in quo augetur & perficitur gratia ad persistendum contra exteriores impugnaciones inimicorum Christi. Per hoc autem sacramentum augetur gratia, & perficitur spiritualis uita, ad hoc, quod homo in seipso perfectus existat per communionem ad Deum.

Ad secundum dicendum, quod hoc sacramentum conferat gratiam spiritualiter cum uirtute charitatis. Vnde Damascenus comparat hoc sacramentum carboni, quem Isaac uidit, & Isaac 6. Carbo enim lignum simplex non est, sed uinum ignis, & panis communionis non simplex panis est, sed uinum unitatis. Sicut Gregorius dicit in Homil. Pentecostae. Amor Dei non est otiosus, magna enim operatur, si est. Et ideo per hoc sacramentum, quantum ex sui uirtute, non solum habitus gratiae & uirtutis conferatur, sed etiam excitatur in actum, secundum illud 2. Cor. 5. Charitas Christi urget nos. Et inde est, quod ex uirtute huius sacramenti anima spiritualiter reficitur per hoc, quod anima spiritualiter delectatur, & quodammodo inebriatur dulcedine bonitatis diuinae, secundum illud Cant. 5. Comedite amici, & bibite, & inebriamini charissimis.

Ad tertium dicendum, quod, quia sacramenta operantur salutem